

Katowice, dnia 30 listopada 2015r.

L. dz. 59 / 2015 / FZZ-ZWŚ**Przewodniczący Komitetu Monitorującego RPO WSL****Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego
Wydział Rozwoju Regionalnego
ul. Ligonía 46
40-037 Katowice**

W nawiązaniu do spraw poruszonych w czasie drugiego posiedzenia Komitetu Monitorującego Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 (KM RPO WSL) oraz spraw zaproponowanych na IV posiedzenie KM, dotyczących realizacji zadań przewidzianych w działaniu 4.3 dziękuję za wprowadzenie w życie deklaracji złożonej w czasie II posiedzenia w związku z podpisaniem przedmiotowego porozumienia między marszałkiem Województwa Śląskiego i prezesem Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w sprawie finansowania wymiany pieców węglowych.

Ze względu na brak precyzyjnego wskazania nazw dokumentów prawnych i miejsc opisywanych w przedmiotowym stanowisku Komisji Europejskiej przez przedstawiciela Komisji Europejskiej w odpowiedzi na zadawane pytania w czasie II posiedzenia KM RPO WSL uprzejmie proszę na podstawie § 2 pkt. 17 Regulaminu działania KM RPO WSL i z punktu 1e załącznika 1 do wyżej wymienionego Regulaminu o:

- 1) włączenie do wspierania urządzeń do ogrzewania na węgiel kamienny w ekoprojektach realizowanych ze wsparciem w ramach działania 4.3 Efektywność energetyczna i odnawialne źródła energii w infrastrukturze publicznej i mieszkaniowej oraz o udzielenie szczegółowych informacji związanych z dotychczasową realizacją tego działania,
- 2) przygotowanie i udostępnienie szczegółowego stanowiska Komisji Europejskiej wraz ze szczegółowym wskazaniem podstaw prawnych i uzasadnienia braku możliwości dodatkowego ujęcia w Szczegółowym Opisie Osi Priorytetowych w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Śląskiego systemów grzewczych wykorzystujących nasze lokalne paliwo – węgiel kamienny, szczególnie przy wymianie/modernizacji nieefektywnych ekologicznie źródeł ciepła w projektach realizowanych na obszarze gmin o rozproszonej zabudowie jednorodzinnej, na terenach gdzie nie ma możliwości uzasadnienia budowy/przyłączenia budynków do sieci ciepłej do dnia najbliższego posiedzenia KM RPO WSL.

Uzasadnienie:

Forum Związków Zawodowych pozostaje przy swoich wcześniejszych publicznych stanowiskach dotyczących znaczenia węgla kamiennego dla zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego, a także przy ocenie wyrażonej w czasie II posiedzenia KM RPO WSL odnoszącej się do wysokiej skuteczności obecnie wytwarzanych maszyn i urządzeń grzewczych (kotłów) na węgiel kamienny pozwalających na osiągnięcie zakładanego celu szczegółowego działania 4.3 – zwiększenia efektywności energetycznej w sektorze publicznym i mieszkaniowym. Wysoka „ekologiczność” nowych maszyn i urządzeń grzewczych, aspekty środowiskowe kotłów c.o. na węgiel kamienny, obok urządzeń na gaz ziemny i biomasę powinny naszym zdaniem pozwolić na uzupełnienie treści przedmiotowego dokumentu.

Naszym zdaniem w celu poprawy efektywności energetycznej oraz zmniejszenia oddziaływania na środowisko produktów, w tym urządzeń do użytku domowego oraz stosowanych w sektorach usług i przemysłu została wydana dyrektywa ramowa 2005/32/WE ustanawiająca ogólne zasady ustalania wymogów dotyczących ekoprojektu dla produktów wykorzystujących energię, zmienioną dyrektywą 2009/125/WE ustanawiającą ogólne zasady ustalania wymogów dotyczących ekoprojektu dla produktów związanych z energią. Dyrektywa z 21 października 2009 roku dostrzega znaczenie wprowadzania do stosowania norm jakości zharmonizowanych na poziomie Wspólnoty, m.in. aby pomóc producentom zastosowania środków wykonawczych przyjętych na podstawie niniejszej dyrektywy (32). Ze względu m.in. na zapisy dyrektywy 2009/125/WE w Unii Europejskiej wprowadzono do stosowania przez producentów maszyn i urządzeń normę PN-EN 303-5:2012, która określa obecnie obowiązujące 3 kategorie jakości z szczegółowymi wymaganiami w zakresie emisji i sprawności, jakie powinny spełniać kotły c.o. Obecnie obowiązująca norma oraz przepisy obowiązujące w Polsce i UE nie zakazują obrotu i użycia kotłów na węgiel kamienny. Co więcej w naszym kraju działają akredytowane laboratoria, które na bieżąco badają urządzenia grzewcze, w szczególności pod kątem spełnienia najwyższych wymagań środowiskowych np. w klasie 4 i 5 dla normy PN-EN 303-5:2012 oraz tym samym stosowania najlepszych dostępnych technik. Wymiana urządzeń grzewczych – kotłów na węgiel kamienny w klasie 4 i 5 - pozwala na zwiększenie efektywności energetycznej o ponad 30%, przyczyniając się równolegle do zmniejszenia emisji gazów. W związku z powyższym dodanie w opisie SZOOP przy działaniu 4.3. urządzeń grzewczych na węgiel kamienny jest naszym zdaniem zasadne. Zapisy o najwyższych wymogach w projektach finansowanych z RPO WSL dla kotłów c.o. - np. klasy 5 – umieszczone na etapie przygotowania dokumentacji programu, konkursowej i w szczegółowych kryteriach wyboru projektów z dofinansowaniem UE, mogą pomóc właściwie uregulować przedmiotową kwestię.

Naszym zdaniem zastosowanie wymogów klasy 5 dla urządzeń grzewczych na węgiel kamienny będzie również zgodne z wynikami pracy Komitetu Regulacyjnego Komisji Europejskiej, który prowadził prace nad dokumentami roboczymi dwóch rozporządzeń KE do Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiającej ogólne zasady ustalania wymogów, dotyczących ekoprojektu dla produktów zużywających energię, w tym dla urządzeń grzewczych. Priorytetem było wprowadzenie nowych regulacji prawnych, które pomagałyby skuteczniej chronić środowisko naturalne – w tym jakość powietrza – poprzez stosowanie wysokiej jakości urządzeń grzewczych.

Komisja Europejska stara się przywiązywać znaczenie dla odpowiednio wcześniejszego określenia wymagań dla urządzeń grzewczych tak aby ich producenci mogli przygotować produkty o odpowiednich parametrach technicznych. W tym przypadku prace zostały sfinalizowane przyjęciem

Rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1189 z dnia 28 kwietnia 2015r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla kotłów na paliwo stałe. Rozporządzenie weszło w życie po II posiedzeniu KM RPO WSL. Rozporządzenie przewiduje możliwość stosowania kotłów na paliwo stałe, które wytwarzają ciepło w drodze spalania paliw stałych począwszy od dnia 1 stycznia 2020 roku. Za paliwo stałe uznaje się biomasę stałą i paliwa kopalne (czyli również lokalnie produkowany w województwie śląskim – węgiel kamienny). Zatem jeżeli Komisja Europejska dopuszcza użycie przedmiotowych maszyn i urządzeń po 2020 roku to tym samym nie ma warunków do wykluczenia ich ze wsparcia w ramach RPO WSL na lata 2014-2020.

Kotły wprowadzane do obrotu na paliwo stałe po 1 stycznia 2020 roku zdaniem Komisji Europejskiej powinny jednak spełniać wymagania jakościowe zgodne z treścią Załącznika I i II do rozporządzenia KE (L 193/105). Wymienione w rozporządzeniu kryteria odnoszące się do szczegółowych wymogów dotyczących ekoprojektu dla kotłów na węgiel kamienny, pokrywają się z większością wymogów dla obecnie produkowanych urządzeń grzewczych klasy 5 według ww. normy PN-EN 303-5:2012, oznaczającej spełnienie następujące wymagań w zakresie emisji i sprawności:

- sprawność cieplna: od 87%,
- emisja pyłu: do 40 mg/m³,
- emisja gazowych zanieczyszczeń organicznych (OGC): do 20 mg/m³,
- emisja tlenu węgla: do 500 mg/m³,

Naszym zdaniem w Polsce są obecnie dostępne kotły na węgiel kamienny różnych producentów, które posiadają certyfikat klasy 5 wydany przez akredytowane laboratoria w Polsce. Zatem ujęcie tych ekologicznych urządzeń grzewczych jest możliwe w zapisach SZOOP dla RPO WSL oraz może mieć znaczenie dla upowszechnienia dostępnych najlepszych technicznie urządzeń dla mieszkańców przywiązanych do lokalnie produkowanego od stuleci w województwie śląskim paliwa – węgla kamiennego. Za przyjęciem tych rozwiązań przemawia również polityka lokalnych dostawców węgla kamiennego, którzy stale doskonalą jakość paliw pod względem wypełnienia wymagań środowiskowych poszerzając pulę dostępnych na rynku ekologicznych produktów, które mają znaczenie dla utrzymania miejsc pracy w województwie śląskim.

Tymczasem działania podejmowane przez przedstawicieli Komisji Europejskiej w czasie prac nad RPO WSL prowadzą jedynie do konieczności ograniczenia zakresu dofinansowania i de-facto do wycofania kotłów na lokalnie wytwarzany węgiel kamienny, mimo iż ciągle jeszcze są dopuszczalne urządzenia pozaklasowe w obrocie handlowym w naszym kraju. Wprowadzone w RPO WSL ograniczenie jedynie pogarsza sytuację mieszkańców województwa, których większość posiada dochody poniżej średniej UE, przyczyniając się do pogłębienia sytuacji ubóstwa energetycznego w regionie. Mamy też kuriozalną sytuację dopuszczenia przestarzałych technologicznie rozwiązań, wyłącznie o bardzo niskiej cenie, a także o niskiej jakości ekologicznej. Takie podejście oznacza, że na czyste powietrze w dużych aglomeracjach województwa śląskiego trzeba będzie czekać jeszcze bardzo długo, a jedną z przyczyn tej sytuacji będzie obecnie oferowane szeroko ograniczone dofinansowanie ze środków unijnych. Dofinansowanie nie będzie wystarczającą zachętą dla najuboższych obywateli przy wyborze rozwiązań na biomasę czy gaz ziemny - ze względu na wysoką cenę tych paliw. Dodatkowo niektóre z gmin województwa śląskiego wciąż wzmagają się z problemem braku sieci ciepłowniczej. Zatem zamiast wycofywania kotłów na węgiel, należało by zmobilizować producentów urządzeń grzewczych do przeprojektowania ich w ciągu 4-5 lat na co najmniej klasę piątą poprzez

stosowanie zachęt finansowych ze środków unijnych, uniemożliwiając tym samym spalanie silnie trujących śmieci, plastików i innych materiałów ogólnodostępnych. Mapa drogowa planowanego ograniczenia niskiej emisji w województwie śląskim przy wsparciu ze środków unijnych obok silnego akcentowania podłączania budynków do sieciowych nośników ciepła powinna m.in. zachęcać do korzystania z wyłącznie certyfikowanych urządzeń cieplnych klasy 5 z wykorzystaniem środków UE. Gwarancja niskiej emisji zanieczyszczeń, poprawa efektywności energetycznej i rozwój oraz upowszechnianie czystych technologii węglowych powinny stać się częścią szerokiego planu ograniczenia emisji CO₂.

W związku z powyższym stanowiskiem wnoszę jak na wstępie.

Z poważaniem,

PRZEWODNICZĄCY
Zarządu Wojewódzkiego
Forum Związków Zawodowych

Krzysztof Stefanek